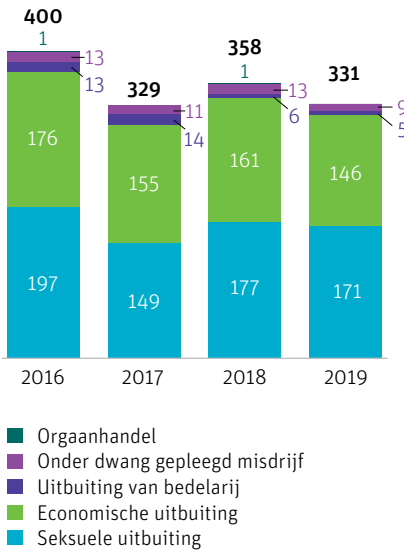

1. Mensenhandel

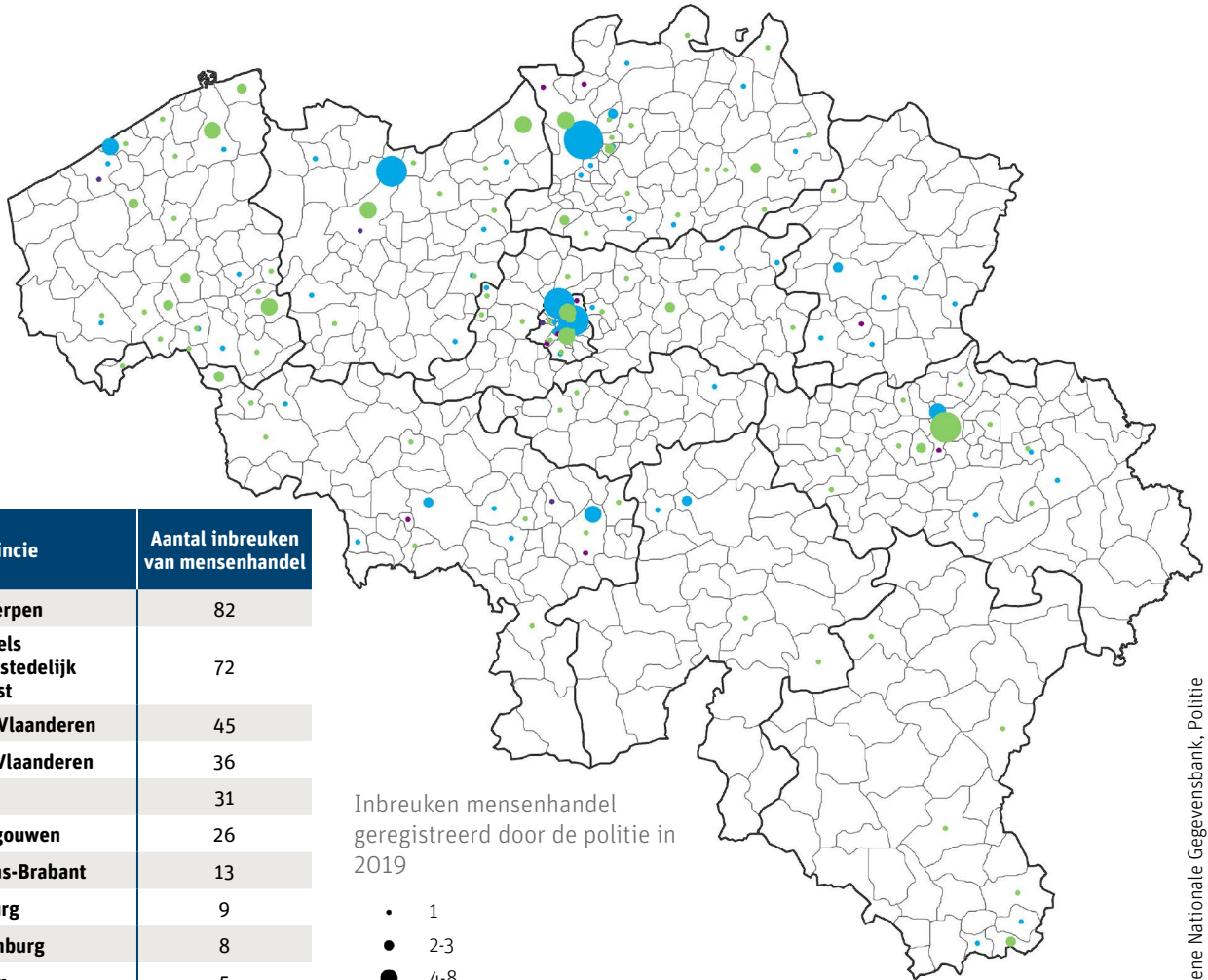
Inbreuken mensenhandel (gegevens van de politie)

Sinds 2016 ligt het aantal inbreuken onder de 400 en schommelt dat cijfer van jaar tot jaar. In 2019 is er een lichte daling ten opzichte van 2018.

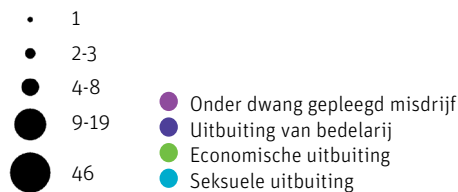
In 2019:

- De politie heeft in totaal **331 inbreuken inzake mensenhandel** geregistreerd, hoofdzakelijk voor seksuele (52%) en economische (44%) uitbuiting. Toch waren er ook 9 inbreuken voor een misdrijf of misdaad gepleegd onder dwang en 5 voor uitbuiting van bedelarij. In 2019 waren er geen inbreuken op het vlak van orgaanhandel.
- De inbreuken inzake mensenhandel doen zich vaker voor in de grote steden, vooral in de hoofdstad (in totaal 72 inbreuken in de 19 gemeenten) en in Antwerpen (met 52 geregistreerde inbreuken).
- De provincie Antwerpen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn goed voor 60% van de inbreuken op het vlak van seksuele uitbuiting op nationaal niveau. Wat economische uitbuiting betreft, werden de inbreuken vooral geregistreerd in de provincies West-Vlaanderen (31), Antwerpen (24), Luik (21) en over het volledige Brussels Gewest (20).

Provincie	Aantal inbreuken van mensenhandel
Antwerpen	82
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	72
West-Vlaanderen	45
Oost-Vlaanderen	36
Luik	31
Henegouwen	26
Vlaams-Brabant	13
Limburg	9
Luxemburg	8
Namen	5
Waals-Brabant	4
Totaal	331

Inbreuken mensenhandel geregistreerd door de politie in 2019

Processen-verbaal van de RSZ-inspectiediensten (ECOSOC-teams)

Van de in 2019 afgesloten onderzoeken:

- heeft de inspectiedienst van de RSZ 58 processen-verbaal wegens mensenhandel opgesteld (art. 433*quinquies* van het Strafwetboek).
- zijn 82 vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel na strafrapporten of processen-verbaal door de RSZ-inspectie doorverwezen naar de gerechtelijke autoriteiten en de gespecialiseerde opvangcentra (tegenover 65 in 2018).
- De meest vertegenwoordigde sectoren waren de horeca, de bouw en de kleinhandel.

► Voor meer informatie, zie de externe bijdrage van de RSZ-inspectiedienst, op het einde van dit deel.

Sector en nationaliteit van de werknemers die door de inspectiedienst van de RSZ in 2019 als vermoedelijke slachtoffers van mensenhandel zijn geïdentificeerd

Land	Land- en tuinbouw	Voedingsindustrie	Bouw	Garages	Groothandel	Kleinhandel	Vervoer over land	Horeca	Schoonmaakactiviteit	Sport-, recreatie- en vrijetijdsactiviteiten	Andere	Totaal
Polen			7			2					7	16
Marokko		1	2		2		1	4	1			11
Egypte								8				8
Roemenië			2		1	1	2	1				7
Vietnam											5	5
Afghanistan				3		1						4
Pakistan						4						4
België						1		1		1		3
Ghana	1										2	3
Kameroen											2	2
China								2				2
Ivoorkust						1					1	2
Kosovo								2				2
Rwanda						1		1				2
Oekraïne			2									2
Brazilië								1				1
Burkina Faso						1						1
Litouwen			1									1
Mali											1	1
Niger											1	1
Nepal								1				1
Portugal			1									1
Tunesië								1				1
Turkije								1				1
Totaal	1	1	15	3	3	12	3	23	1	1	19	82

Strafzaken voor mensenhandel bij de parketten

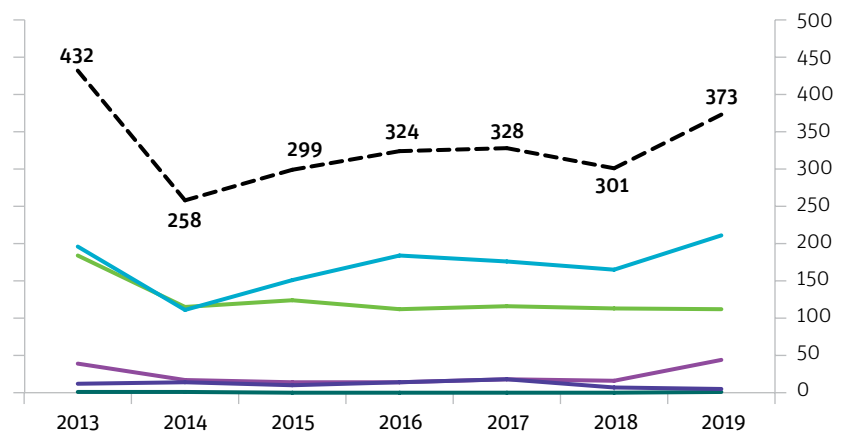
In 2019,

- zijn **373** dossiers bij de parketten binnengekomen wegens mensenhandel.
- Na een stagnatie de afgelopen jaren is dat een stijging met 24% tegenover 2018.
- Bij 57% van die dossiers ging het om seksuele uitbuiting, bij 30% om economische uitbuiting, bij 12% om onder dwang gepleegde misdrijven of misdaden en bij 1% om uitbuiting van bedelarij.

Tussen 2018 en 2019 stellen we een stijging vast van het aantal zaken van seksuele uitbuiting. Die zijn gestegen van 165 in 2018 naar 211 in 2019. Ook de zaken van onder dwang gepleegde misdrijven en misdaden zijn tussen 2018 en 2019 verdubbeld.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
■ Seksuele uitbuiting	196	111	151	184	176	165	211
■ Economische uitbuiting	184	115	124	112	116	113	112
■ Uitbuiting van bedelarij	12	14	10	14	18	7	5
■ Onder dwang gepleegd(e) misdrijf/misdaad	39	17	14	14	18	16	44
■ Orgaanhandel	1	1	0	0	0	0	1
■ Totaal	432	258	299	324	328	301	373

Een **nieuwe strafzaak** wordt geopend op basis van een aanvankelijk pv (op basis van een navolgend pv wordt geen nieuwe strafzaak geopend). Een nieuwe strafzaak kan ook worden geopend op basis van een klacht of van een burgerlijke partijstelling.

Methodologische opmerkingen

- Het betreft hier gegevens uit de Databank van het College van procureurs-generaal zoals vastgesteld op 9 mei 2020.
- Ze gaan over het aantal strafzaken die in de loop van 2019 bij de correctionele parketten (met inbegrip van het federaal parket) zijn binnengekomen.
- Ze zijn beperkt tot inbreuken die door meerderjarigen zijn gepleegd en hebben geen betrekking op strafzaken die door de arbeidsauditeur zijn behandeld.

- De zaken die bij het parket van Eupen binnenkomen worden pas sinds 19 februari 2019 opgenomen. De jaren daarvoor werd er geen rekening mee gehouden, door een probleem in de harmonisering van het IT-systeem.
- Er bestaat een risico op dubbele telling van de strafzaken die voor beschikking naar een ander arrondissement worden doorverwezen of wanneer ze naar een andere afdeling van hetzelfde gerechtelijk arrondissement worden verwezen.
- In elke strafzaak kunnen één of verschillende beklagden betrokken zijn.

Stijging van het aantal geseponeerde dossiers

	Geseponeerde dossiers	Totaal
■ Seksuele uitbuiting	78	211
■ Economische uitbuiting	28	112
■ Uitbuiting van bedelarij	3	5
■ Onder dwang gepleegd(e) misdrijf/misdaad	30	44
■ Totaal	139 (37%)	373

- **37%** van de dossiers inzake mensenhandel die in 2019 bij de parketten zijn binnengekomen was op 9 mei 2020 geseponneerd. Dat percentage is de afgelopen jaren constant gestegen van 24% in 2017 naar 28% in 2018.
- In 2019 ging het in ruim de helft van de 139 geseponneerde zaken om seksuele uitbuiting.
- Van die 139 dossiers werden er 31 omwille van opportu-niteitsredenen en 108 om technische redenen geseponneerd (waarvan 70 wegens onvoldoende bewijslast, 23 omdat de daders onbekend waren en 15 voor een andere reden).

Ressort: omschrijving van de territoriale bevoegdheid van één jurisdictie. België is verdeeld in vijf grote gerechtelijke ressorten met telkens een hof van beroep. Elk hof van beroep is bevoegd voor verschillende gerechtelijke arrondissementen.

- Antwerpen → Antwerpen en Limburg
- Brussel → Brussel (Brussel en Halle-Vilvoorde), Leuven en Waals-Brabant
- Gent → Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen
- Luik → Luik, Eupen, Namen en Luxemburg
- Bergen → Henegouwen

Ressort Antwerpen

- **Antwerpen is het ressort waarin de meeste strafzaken geopend zijn voor mensenhandel in 2019.**
- Stijging van het aantal strafzaken in het ressort Antwerpen, te wijten aan de stijging van het aantal strafzaken voor seksuele en economische uitbuiting.
- Meeste dossiers geopend voor seksuele uitbuiting (72%).

Ressort Brussel

- Recente stijging van het totale aantal strafzaken. Die heeft te maken met de stijging van het aantal dossiers van seksuele uitbuiting, dat tussen 2018 en 2019 meer dan verdubbeld is.
- De meeste strafzaken betreffen seksuele uitbuiting (58 zaken op de 88 in 2019).

Ressort Gent

- Lichte daling ten opzichte van 2018.
- Dit is het enige ressort waar een daling van het aantal strafzaken voor seksuele uitbuiting wordt vastgesteld in 2019.
- Het aantal strafzaken voor seksuele uitbuiting is gelijk aan dat voor economische uitbuiting (33).

Ressort Luik

- Lichte stijging tussen 2018 en 2019.
- In 2019 waren er meer strafzaken voor economische uitbuiting (25) dan voor seksuele uitbuiting (20).

Ressort Bergen

- Na een stagnatie is het totale aantal strafzaken opnieuw gaan stijgen, vooral als gevolg van het aantal zaken rond onder dwang gepleegde misdrijven of misdaden.
- In 2019 was deze laatste vorm van uitbuiting de meest voorkomende (26 op de 37).

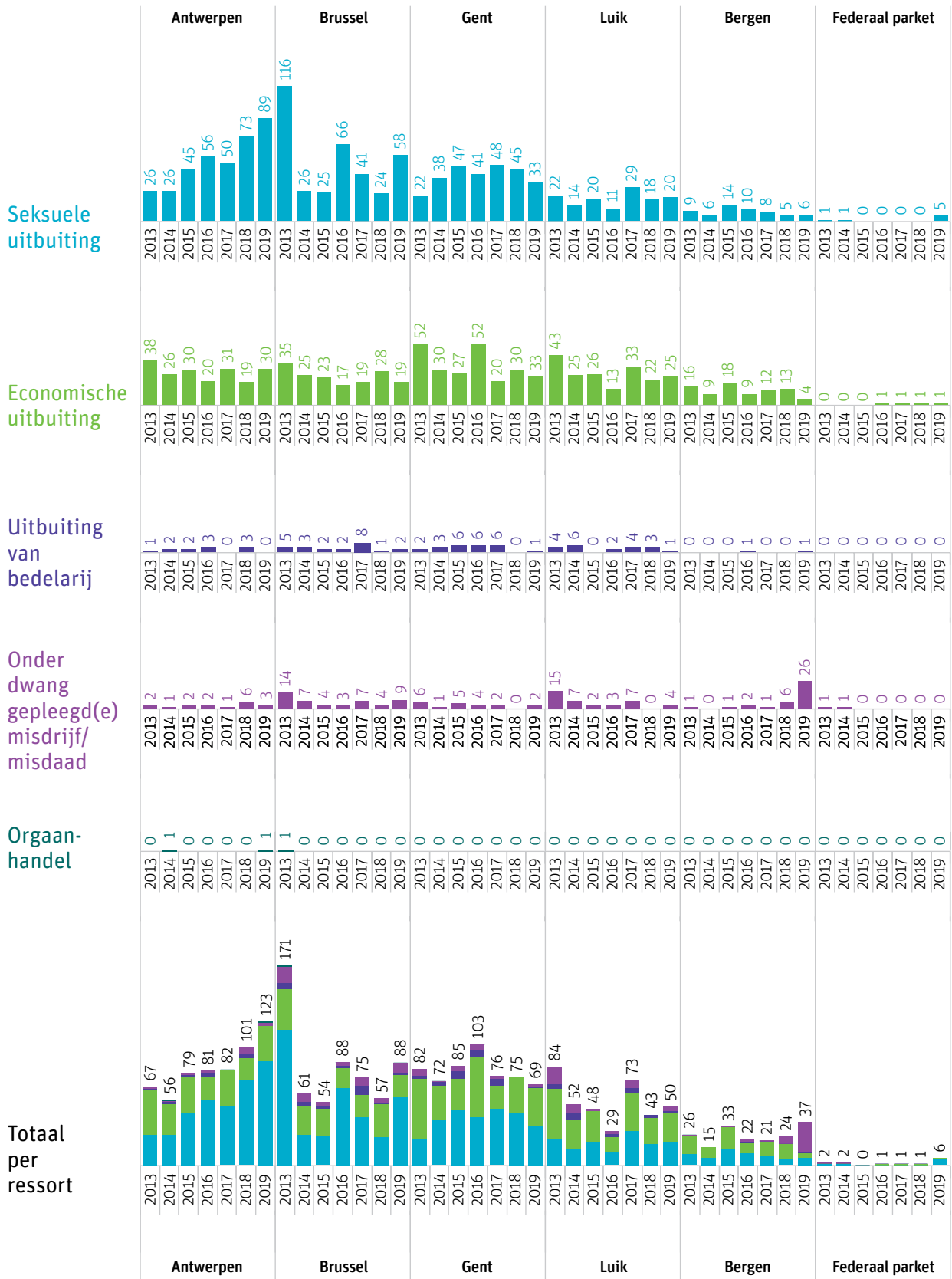
Federaal parket

- In 2019 waren er vijf strafzaken voor seksuele en één voor economische uitbuiting.

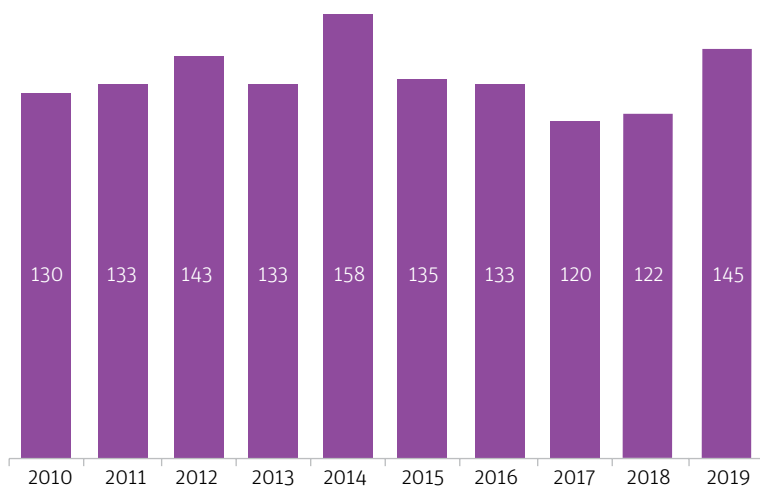
Nomenclatuur van de inbreuken

Seksuele uitbuiting	37L	art. 433quinquies § 1 1°C. Sw.
Economische uitbuiting	55D	art. 433quinquies § 1 3°C. Sw.
Uitbuiting van bedelarij	29E	art. 433quinquies § 1 2°C. Sw.
Onder dwang gepleegd(e) misdrijf/misdaad	55F	art. 433quinquies § 1 5°C. Sw.
Orgaanhandel	55E	art. 433quinquies § 1 4°C. Sw.

Nieuw opgestarte begeleidingen van slachtoffers mensenhandel door de gespecialiseerde opvangcentra

145 slachtoffers van mensenhandel zijn in 2019 in een begeleidingstraject gestapt bij een gespecialiseerd opvangcentrum

Forse stijging ten opzichte van 2018

In 2019:

- Van de 145 slachtoffers zijn er **87 slachtoffers van economische uitbuiting** (tegenover 79 in 2018) en **52 van seksuele uitbuiting** (tegenover 38 in 2018).
- Bij de nieuwe begeleidingen zijn er ook 3 slachtoffers van uitbuiting van bedelarij en 3 slachtoffers van onder dwang gepleegde inbreuken. Er zijn geen nieuwe begeleidingen van slachtoffers van orgaanhandel.
- Onder die slachtoffers zijn er 75 mannelijke en 70 vrouwelijke slachtoffers.

- We tellen 26 Marokkaanse slachtoffers, 16 Nigeriaanse en 13 Egyptische. Dat zijn de 3 voornaamste nationaliteiten als het om slachtoffers van mensenhandel gaat die in 2019 bij één van de drie gespecialiseerde centra in een begeleidingstraject zijn gestapt.

Er is sprake van **begeleiding** zodra de eerste fase (reflectieperiode) is opgestart, dus zodra een bijlage 15 is uitgevaardigd.

De gegevens over de nieuwe begeleidingen volstaan niet om de omvang van het werk van de gespecialiseerde centra in te schatten

- De duurtijd van de begeleiding komt hier immers niet aan bod als indicator. De cijfers van de Dienst Vreemdelingenzaken over de verlenging van de documenten in het kader van de procedure voor mensenhandel zijn daar wel een mogelijke indicator van.
 - ▶ *Zie Documenten uitgereikt door de Dienst Vreemdelingenzaken aan slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel*
- De meldingen van personen voor wie geen enkele begeleiding is opgestart komen hier evenmin aan bod.

Onder de 87 slachtoffers van **economische uitbuiting**:

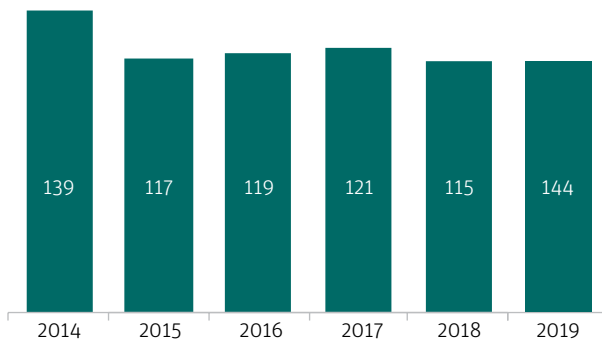
- hebben er 23 de Marokkaanse nationaliteit en 13 de Egyptische nationaliteit.
- zijn vrouwen in de minderheid.
- waren er 4 minderjarigen.

Onder de 52 slachtoffers van **seksuele uitbuiting**:

- is de voornaamste nationaliteit de Nigeriaanse (15 slachtoffers).
- gaat het bijna uitsluitend om vrouwen (met uitzondering van 2 Brazilianen).
- zijn er 2 minderjarigen.

Nationaliteit	Seksuele uitbuiting				Uitbuiting van bedelarij				Economische uitbuiting				Onder dwang gepleegde misdrijven/misdaden				Totaal
	Vrouwen		Mannen		Vrouwen		Mannen		Vrouwen		Mannen		Vrouwen		Mannen		
	Min.	Meer.	Min.	Meer.	Min.	Meer.	Min.	Meer.	Min.	Meer.	Min.	Meer.	Min.	Meer.	Min.	Meer.	
Marokko		1								3		20					24
Nigeria		15								1							16
Egypte												13					13
Brazilië		5		2						2		2					11
Roemenië		7				1				2		1					11
Bulgarije		4										3					7
Algerije		1										4					5
Vietnam									1	1	2	1					5
China										1		3					4
Hongarije		3					1										4
België	1	1														1	3
Burkina Faso												3					3
Spanje												3					3
India												3					3
Macedonië		2							1								3
Pakistan												3					3
Armenië										1			1				2
Ecuador												2					2
Servië					1					1							2
Afghanistan												1					1
Albanië		1															1
Cuba		1															1
Ivoorkust										1							1
Italië		1															1
Irak												1					1
Guinee		1															1
Kazachstan		1															1
Mali												1					1
Montenegro												1					1
Oeganda		1															1
Filipijnen												1					1
Polen		1															1
DR Congo										1							1
Rwanda													1				1
Somalië	1																1
Oekraïne		1															1
Tunesië												1					1
Turkije												1					1
Venezuela		1															1
Jemen												1					1
Totaal	2	48	0	2	1	1	0	1	2	14	2	69	0	2	0	1	145

Slachtoffers mensenhandel die in de procedure zijn gestapt (gegevens DVZ)

- In 2019 waren de Brazilianen en de Marokkanen de twee voornaamste nationaliteiten onder de slachtoffers van mensenhandel die in de procedure zijn gestapt (alle vormen van uitbuiting samen beschouwd).
- Tussen 2018 en 2019 is het aantal Braziliaanse slachtoffers gestegen van 2 naar 21. Het aantal Marokkaanse slachtoffers is stabiel gebleven.
- Specifiek voor economische uitbuiting waren er 19 Marokkanen en 16 Brazilianen.
- Bij de slachtoffers van seksuele uitbuiting was Nigeria de meest vertegenwoordigde nationaliteit (16 personen).

In de afgelopen jaren stagneerde het aantal nieuwe verblijfsaanvragen ingediend op basis van de procedure mensenhandel. In 2019 is dat aantal toegenomen, met name voor slachtoffers van seksuele uitbuiting.

In 2019:

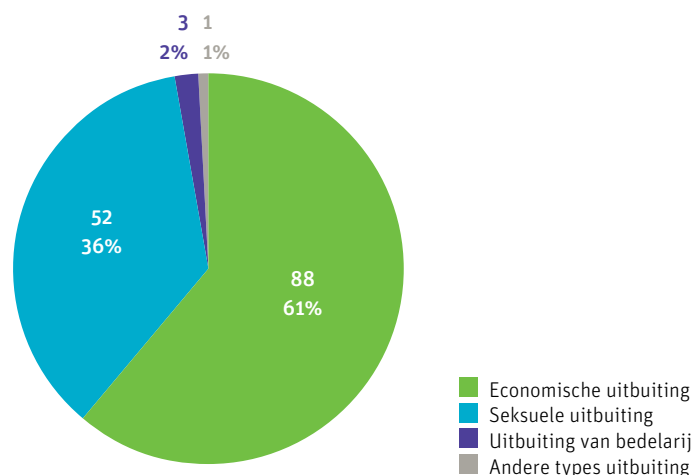
- **144 slachtoffers** van mensenhandel zijn in de procedure gestapt (stijging ten opzichte van 2018).
- Meer dan **60%** van de slachtoffers werd **economisch uitgebuit**. Ruim een derde was slachtoffer van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en nauwelijks 2% werd uitgebuit in de bedelarij.
- Volgens de gegevens van DVZ is in 2019 geen enkel slachtoffer van orgaanhandel of van onder dwang gepleegde misdrijven in de procedure gestapt. In deze gegevens komt evenwel één slachtoffer voor van een "ander type uitbuiting".

In België komen slachtoffers van mensenhandel die instemmen om samen te werken met de gerechtelijke autoriteiten in aanmerking voor een specifiek verblijfsstatuut.

Rangschikking van de voornaamste nationaliteiten van slachtoffers van mensenhandel in België

Nationaliteit	2019
Brazilië	21
Marokko	20
Nigeria	16
Egypte	11
Roemenië	9
Bulgarije	8
Algerije	4
Vietnam	4
Hongarije	4
Spanje	4
Andere	43
Totaal	144

Slachtoffers van mensenhandel die in de procedure zijn gestapt per type uitbuiting

Leeftijd		0-17	18-25	26-30	31 jaar en +	Totaal	Mannen	Vrouwen
Seksuele uitbuiting	2018	3	20	7	3	33	0	33
	2019	3	28	12	9	52	3	49
Economische uitbuiting	2018	1	14	25	35	75	66	9
	2019	7	13	11	57	88	65	23
Uitbuiting van bedelarij	2018	3	1	0	0	4	2	2
	2019	1	1	0	1	3	1	2
Andere types uitbuiting	2018	0	0	0	3	3	3	0
	2019	0	0	1	0	1	0	1
Totaal	2018	7	35	32	41	115	71	44
	2019	11	42	24	67	144	69	75

In 2019 waren er iets meer vrouwelijke (52%) dan mannelijke (48%) slachtoffers.

In 2019:

- Waren er 75 vrouwelijke en 69 mannelijke slachtoffers. In 2018 was dat omgekeerd.
- Slachtoffers van economische uitbuiting komen het vaakst voor (88 op de 144). Vooral mannen zijn daardoor getroffen. Twee derde onder hen is ouder dan 30 (57 personen).
- De slachtoffers van seksuele uitbuiting zijn bijna uitsluitend vrouwen (49 op de 52). Daarvan zijn er 28 tussen 18 en 25 jaar oud en 3 minderjarig.

De categorie "**Andere types uitbuiting**" heeft betrekking op gevallen waarvoor het type uitbuiting op het ogenblik van de eerste aanvraag nog niet duidelijk is bepaald.

11 minderjarige slachtoffers van mensenhandel zijn in 2018 in de procedure gestapt, van wie:

- 7 slachtoffers van economische uitbuiting, 3 slachtoffers van seksuele uitbuiting en 1 slachtoffer van uitbuiting van bedelarij;
- Sommigen onder hen zijn NBMV's (niet-begeleide minderjarige vreemdelingen). Ter herinnering, een NBMV die een vermoedelijk slachtoffer is moet ook worden gemeld bij de Dienst Voogdij. Na identificatie door deze laatste krijgt die een voogd toegewezen.

Documenten uitgereikt door de Dienst Vreemdelingenzaken aan de slachtoffers mensenhandel en mensensmokkel

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
BGV 45 dagen (MH)		36	28	32	17	10	3	0	0
Bijlage 15		0	0	0	0	0	20	44	43
Attest van immatriculatie (AI)		140	117	133	114	116	112	113	136
Verlenging AI		12	15	11	22	26	31	19	16
Mensenhandel	Tijdelijk BIVR (Kaart A)	104	98	84	90	84	97	91	108
	Verlenging Kaart A	437	458	443	425	413	383	348	370
	Onbeperkt BIVR (Kaart B)	35	44	33	36	49	50	61	42
Humanitair	Tijdelijk BIVR (Kaart A)	4	2	2	6	2	0	3	3
	Verlenging Kaart A	44	31	30	29	20	29	20	26
	Onbeperkt BIVR (Kaart B)	11	24	21	36	22	23	18	26
Bijlage 13 (BGV)		7	11	14	2	2	4	0	0
Totaal		830	828	803	777	744	752	717	770

In 2019:

- Bij de cijfers die hier aan bod komen, gaat het om slachtoffers van zowel **mensenhandel** als sommige zwaardere vormen van **mensensmokkel**.
- De **770** beslissingen inzake uitreiking of verlenging van een verblijfsvergunning betreffen nieuwe slachtoffers uit 2019 maar ook diegenen van de voorgaande jaren die in een erkenningsprocedure voor het slachtofferstatuut zitten en tegenover wie eerder al één of meer beslissingen zijn genomen.

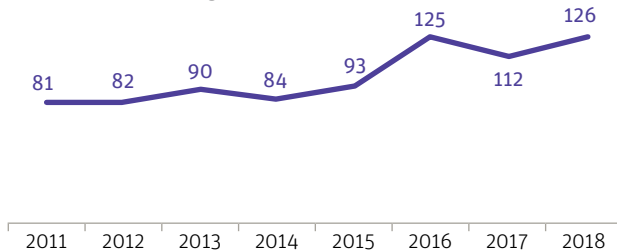
Het totale aantal aan slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel uitgereikte documenten is in 2019 licht gestegen (+7% tegenover 2018).

- Een bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister (BIVR), van tijdelijke en/of verlengde aard, geldt altijd voor een periode van zes maanden. Normaal krijgen slachtoffers er dus twee per jaar, tot aan het einde van de gerechtelijke procedure.
- Sinds 21 mei 2017 vervangt de bijlage 15 het bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) 45 dagen. De juridische grondslag en de voorwaarden daarvoor zijn niet veranderd, alleen het type document. Het gaat om het document dat tijdens de reflectieperiode wordt uitgereikt. Als het slachtoffer rechtstreeks een klacht indient of verklaringen aflegt tegen de daders, dan wordt dat document niet uitgereikt. Het slachtoffer ontvangt dan onmiddellijk een attest van immatriculatie (AI).

Veroordelingen voor mensenhandel (gegevens van justitie)

Aantal veroordelingen

Elke **veroordeling** heeft betrekking op één veroordeelde (veroordelingen zijn niet hetzelfde als vonnissen, die uit verschillende veroordelingen kunnen bestaan).

1 veroordeling = 1 persoon

De **straffen** komen overeen met de beslissingen van de veroordelingen. Bij één veroordeling kunnen tegelijk verschillende straffen worden uitgesproken (gevangenisstraf, boete,...). Een categorie hoeft daarom de andere niet uit te sluiten (op een aantal uitzonderingen na) en het totale aantal straffen is dus hoger dan het totale aantal daders/veroordelingen.

Net zoals in 2017 zijn de meeste veroordeelden in 2018 Belgen. Er wordt evenwel een toename vastgesteld van het aantal veroordeelden van Nigeriaanse origine als gevolg van bepaalde criminele netwerken die actiever zijn geworden binnen Europa op het vlak van seksuele uitbuiting. Volgens de FOD Justitie heeft “het fenomeen van uitbuiting van Nigeriaanse minderjarigen in de prostitutie de jongste jaren aanleiding gegeven tot talrijke onderzoeken en interventies, wat uiteindelijk ook blijkt uit de gegevens inzake veroordelingen”.

Voornaamste nationaliteiten van de veroordeelden voor mensenhandel in 2018

Nationaliteit	2018
België	32
Onbekend	25
Nigeria	22
Bulgarije	7
Pakistan	5
Roemenië	5
Andere	30
Totaal	126

In 2018 :

- zijn er **126** veroordelingen uitgesproken. De afgelopen jaren is de trend opwaarts.
- Die veroordelingen hebben geleid tot 428 beslissingen, waarvan 93 met uitstel. De meest courante straffen zijn de boete (29%), de gevangenisstraf (28%) en de ontzetting uit de rechten (24%).
- Bij bijna de helft van de in 2018 uitgesproken gevangenisstraffen ging het om straffen van 1 tot 3 jaar (59% was met uitstel).

Straffen	Beslissingen	Met uitstel (volledig of gedeeltelijk)
Boete	124	40
Gevangenisstraf	118	53
Ontzetting uit de rechten	101	/
Verbeurdverklaring	67	/
Beroepsverbod	3	/
Werkstraf	1	/
Andere verbodsbepalingen	14	/
Totaal	428	93

Methodologische opmerkingen

- Deze cijfers hebben betrekking op het aantal definitieve veroordelingen, waartegen dus geen beroep meer kan worden aangetekend.
- De gegevensextractie dateert van maart 2020.
- De databank bevat geen informatie over het type uitbuiting voor alle veroordelingen.
- Het departement van de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid van de FOD Justitie heeft zijn gegevens voor 2017 opnieuw verbeterd.
- Een aantal dossiers wordt met verschillende maanden vertraging in de databank ingevoerd. Daarom kunnen de gegevens voor 2018 ook in de toekomst nog worden verbeterd en zijn de gegevens voor 2019 nog niet beschikbaar.